

СПРАВА «КЛИМЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF KLYMENKO v. UKRAINE)

(заява № 14301/14)

Стислий виклад рішення від 02 березня 2023 року

У 1998 році заявникам вперше виділили житло у державному студентському гуртожитку у зв'язку з роботою першого заявника у Харківському національному медичному університеті (далі – університет). Відповідно до чинного на момент подій законодавства існувала заборона роботодавцям, які володіли службовим жилим приміщенням, виселяти колишніх працівників, які працювали не менше десяти років (стаття 125 Житлового кодексу України). На цій підставі перший заявник і члени його сім'ї не могли бути виселені без надання їм іншого житла. У 2012 році заявники звернулися з позовом проти університету, вимагаючи визнання їхнього права на користування квартирою в державному студентському гуртожитку, яким управляв університет, зазначивши що вона була їхнім єдиним житлом. Університет подав зустрічний позов, вимагаючи виселити заявників з огляду на відсутність зобов'язання продовжувати договір найму із заявниками, оскільки у 2011 році перший заявник припинив роботу в університеті. У 2013 році Дзержинський районний суд міста Харкова (далі – районний суд) відмовив у задоволенні позову заявників і задовольнив зустрічний позов університету, посилаючись на припинення першим заявником роботи в університеті і закінчення строку дії договору найму. Районний суд не розглянув доводи заявників щодо їхніх особистих обставин або їхні аргументи, що вони мали особливе право відповідно до статті 125 Житлового кодексу України. Апеляційний суд Харківської області відхилив апеляційну скаргу заявників, підтримавши аргументацію районного суду. Вищий спеціалізований суд України відмовив у задоволенні скарги заявників про відкриття касаційного провадження та у задоволенні їхнього клопотання стосовно подання заяви про перегляд до Верховного Суду України. У жовтні 2013 року заявників виселили. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що їхнє виселення не було ані законним, ані необхідним, а національні суди не навели належних відповідей на їхні основні аргументи та не оцінили їхні особисті обставини. Заявники також скаржилися за статтями 6 і 13 Конвенції. Розглянувши скарги за статтею 8 Конвенції, Європейський суд зазначив, що національні суди під час обґрунтування своїх рішень першочергово звернули увагу на те, що строк дії договору найму заявників і строковий трудовий договір першого заявника в університеті закінчилися. Основні аргументи заявників щодо важливості загальної тривалості безперервної роботи першого заявника національні суди відхилили без наведення додаткових причин, а аргументи щодо особистої ситуації

заявників – не розглядали взагалі. Як зазначив Європейський суд, національні органи влади не навели «достатні підстави», аби довести існування «нагальної суспільної потреби» у спірному виселенні або обґрунтованість «пропорційності» такого виселення у розумінні статті 8 Конвенції. Посилаючись на рішення у справах проти України, Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції. Щодо решти скарг заявників Європейський суд дійшов висновку, що основне юридичне питання, порушене в цій справі, було розглянуто, і немає потреби у розгляді скарг заявників за статтями 6 і 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує скаргу за статтею 8 Конвенції прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. Постановляє, що немає необхідності розглядати скарги за статтями 6 та 13 Конвенції;
4. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (ii) 2 669 (дві тисячі шістсот шістдесят дев'ять) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації судових та інших витрат; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».